

ÇEVİRİM İÇİ TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERSİ ETKİNLİK ÖNERİLERİ

Hafta No: 24

Konu / Tema: Bir Varmış, Bir Yokmuş – Köklerden Geleceğe

Değerli Öğretmenlerimiz,

Çevrim İçi Türkçe ve Türk Kültürü derslerimizin 24. Haftasına geldik. Sizlerin çalışmalarınıza ek olarak kitaplarımızda yer alan temalarla bağlantılı Türk kültürü ile ilgili haftalık konuları, bu konuları ele alırken kullanabileceğiniz etkileşimli içerikleri ve ayrıca çevrim içi sınıfınızda uygulanmak üzere önerdiğimiz etkinlikleri paylaşacağız. Daha önceki haftalarda olduğu gibi yine etkinlik önerilerimiz ve etkileşimli içeriklerimiz öğrencilerin yaş ve dil yeterliklerine göre 4 temel grup altında sınıflandırılmıştır.

Sizlerden beklentimiz, kendi grubunuzdaki öğrencilerin özelliklerini dikkate alarak bu etkinlikleri uyarlamanız ve rutin programınıza ek olarak bu kültürel konulara dersinizin kısıtlı bir bölümünde yer vermenizdir.

Amacımız, öğrencilerin bir yandan Türkçeyi öğrenirken diğer yandan da kadim Türk kültürü bilgilerini derinleştirmektir. Sizlerin deneyimi ve özgünlüğü ile bu etkinliklerin çok daha etkili bir hâl alacağına inanıyoruz.

Bu haftaki konumuzu tüm grup öğrencilerimiz için “**Bir Söz, Bir Deyim, Ortak Kültür**” olarak belirledik. Bu konu çerçevesinde öğrencilerimizin:

- **Deyimlerle ilgili temel ifadeleri** görsellerden ve örnek durumlardan hareketle tanımlarını ve anlamlandırmalarını,
- **Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası ile Nevruz’un** Türk dünyasındaki yeri hakkında düşüncelerini sözlü veya yazılı olarak ifade etmelerini,
- **Deyimlerin Türk kültürünü ve ortak değerleri yansıttığını fark ederek** bir deyim seçip bununla ilgili kısa bir yazı yazarak veya bir cümle söyleyerek iletişim kurmalarını hedefliyoruz.

Her zaman ifade ettiğimiz gibi burada önerilen etkinlikleri belirlenen konu çerçevesinde kendi sınıfınızın öğrenme ihtiyaçlarına göre uyarlama konusunda öğretmenlerimizin katkısı esastır.

Derste uyguladığınız birbirinden farklı etkinlikleri **ulkemyanimda** platformunda yansıtmanızı ise sabırsızlıkla bekliyoruz.

Hepinize verimli ve keyifli bir ders diliyoruz.

BİR SÖZ, BİR DEYİM, ORTAK KÜLTÜR

DİL SEVİYESİ

ÖNERİLEN ETKİNLİKLER

5-10 Yaş Anlar ama
Konuşamaz

5-10 Yaş Anlar,
Konuşur ama
Yazamaz

- Selamlaşma
- Çocuklar, geçtiğimiz hafta Türk dünyası için çok özel bir hafta yaşandı. Bu hafta **Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası**ydı. Ayrıca 21 Mart'ta **Nevruz** kutlandı. Nevruz, baharın gelişi ve yeni başlangıçların simgesidir. Türkiye'de ve Türk dünyasının birçok ülkesinde insanlar Nevruz'u çeşitli geleneklerle kutlar. Bu hafta Türk kültürünü, dilimizi ve bizi bir araya getiren değerleri hatırladığımız bir haftadır. Biliyorsunuz ki Türkçemiz çok zengin bir dildir. Bu zenginliği gösteren önemli unsurlardan biri de **deyimlerdir**.
- Ardından içinde "**göz boyamak (boya ve göz)**", "**etekleri tutuşmak (eteği yanan bir figür)**", "**kulağına küpe olmak (kulağında dev bir küpe olan çocuk)**" gibi deyimlerin gerçek anlamlarını çağrıştıran ilgi çekici görsellerin olduğu bir slayt hazırlayabilirsiniz. Görselleri göstererek şu soruları yöneltebilirsiniz: "Bu resimde garip olan ne? Sizce bu kişi gerçekten eteğini mi yakmış, yoksa çok mu telaşlanmış?" "Birinin gözünü boyamak dediğimizde elimize fırça mı alırsınız, yoksa onu kandırmaya mı çalışırsınız?" "Bu resimdeki çocuk neden kulağına bu kadar büyük bir küpe takmış olabilir? Bu söz ne anlama geliyor?" Öğrencilerin verdikleri cevaplar üzerinden deyimlerin gerçek ve mecaz anlamları arasındaki farkı birlikte keşfedebilirsiniz.
- Ardından öğrencilerin kendi hayatlarında duydukları veya kullandıkları deyimlere geçiş yapabilirsiniz: "Çevrenizde en çok kullanılan deyim hangisi? Çok sevindiğinizde 'etekleriniz zil çalıyor' mu? Anne ve babanızın 'gözüne girmek' için neler yaparsınız? Kullandığımız bu ilginç kalıpların genel adına ne diyoruz?"
- Sonrasında materyal fabrikasında bulabileceğiniz şu etkinlikleri yapabilirsiniz:

**5 -10 Yaş Anlar,
Konuşur ve Yazar**

- Etkinlikleri tamamladıktan sonra öğrencilerinize şu yönergeyi verebilirsiniz: "Farz edin ki bugün çok heyecanlı bir gününüzdesiniz ve bir arkadaşınıza veya akrababanıza sesli mesaj gönderiyorsunuz. Ancak bu mesajın bir kuralı var: İçinde en az **üç tane deyim** kullanmalısınız. Mesela; çok sevindiğinizi anlatmak için '**eteklerimiz zil çalıyor**', çok özlediğinizi söylemek için '**burnumda tütüyorsun**' veya bir şeyi başardığınızı anlatmak için '**göze girdim**' diyebilirsiniz. Hadi bakalım, sesli mesajınızda hangi deyimlere yer vereceksiniz?"

- Selamlaşma
- Çocuklar, geçtiğimiz hafta Türk dünyası için çok özel bir hafta yaşandı. Bu hafta **Türk Dünyası ve Topulukları Haftası**ydı. Ayrıca 21 Mart'ta **Nevruz** kutlandı. Nevruz, baharın gelişi ve yeni başlangıçların simgesidir. Türkiye'de ve Türk dünyasının birçok ülkesinde insanlar Nevruz'u çeşitli geleneklerle kutlar. Bu hafta Türk kültürünü, dilimizi ve bizi bir araya getiren değerleri hatırladığımız bir haftadır. Biliyorsunuz ki Türkçemiz çok zengin bir dildir. Bu zenginliği gösteren önemli unsurlardan biri de **deyimlerdir**.
- Ardından içinde "**göz boyamak (boya ve göz)**", "**etekleri tutuşmak (eteği yanan bir figür)**", "**kulağına küpe olmak (kulağında dev bir küpe olan çocuk)**" gibi deyimlerin gerçek anlamlarını çağrıştıran ilgi çekici görsellerin olduğu bir slayt hazırlayabilirsiniz. Görselleri göstererek şu soruları yöneltebilirsiniz: "Bu resimde garip olan ne? Sizce bu kişi gerçekten eteğini mi yakmış, yoksa çok mu telaşlanmış?" "Birinin gözünü boyamak dediğimizde elimize fırça mı alırız, yoksa onu kandırmaya mı çalışırız?" "Bu resimdeki çocuk neden kulağına bu kadar büyük bir küpe takmış olabilir? Bu söz ne anlama geliyor?" Öğrencilerin verdikleri cevaplar üzerinden deyimlerin gerçek ve mecaz anlamları arasındaki farkı birlikte keşfedebilirsiniz.

- Ardından öğrencilerin kendi hayatlarında duydukları veya kullandıkları deyimlere geçiş yapabilirsiniz: "Çevrenizde en çok kullanılan deyim hangisi? Çok sevdiğinizde 'etekleriniz zil çalıyor' mu? Anne ve babanızın 'gözüne girmek' için neler yaparsınız? Kullandığımız bu ilginç kalıpların genel adına ne diyoruz?"
- Sonrasında materyal fabrikasında bulabileceğiniz şu etkinlikleri yapabilirsiniz:

- Etkinlikleri tamamladıktan sonra öğrencilerinize şu yönergeyi verebilirsiniz: "Farz edin ki bugün hayatınızda çok heyecanlı bir gelişme oldu ve en yakın arkadaşınıza veya çok sevdiğiniz bir akrabanıza bir mesaj yazmanız gerekiyor. Ancak bu mesajın özel bir kuralı var: Duyularınızı anlatırken en az **üç tane deyim** kullanmalısınız. Örneğin; çok sevindiğinizi belirtmek için **'eteklerim zil çalıyor'**, birini çok özlediyseniz **'burnumda tütüyorsun'** ya da bir işi başarıyla tamamladıysanız **'alnımın akıyla çıktım'** diyebilirsiniz. Şimdi bir kâğıda mesaj gönderiyormuş gibi bu notu yazın. Bakalım en yaratıcı ve deyim dolu mesaj kimden gelecek?"

11-16 Yaş Anlar ama

11-16 Yaş Anlar,
Konuşur ama
Yazamaz

- Selamlaşma
- Geçtiğimiz hafta Türk dünyası için çok özel bir hafta yaşandı. Bu hafta **Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası**ydı. Ayrıca 21 Mart'ta **Nevruz** kutlandı. Nevruz, baharın gelişi ve yeni başlangıçların simgesidir. Türkiye'de ve Türk dünyasının birçok ülkesinde insanlar Nevruz'u çeşitli geleneklerle kutlar. Bu hafta Türk kültürünü, dilimizi ve bizi bir araya getiren değerleri hatırladığımız bir haftadır. Nevruz sadece baharın gelişi değil, aynı zamanda Türk dünyasında insanların ortak değerlerini hatırladığı özel bir zamandır. Peki sizce sadece bayramlarımız mı ortak? Dilimizde de bazı ortaklıklar olabilir mi? Şimdi size Türkiye Türkçesi ve

Azerbaycan Türkçesinden iki farklı söz söyleyeceğim. Bakalım anlamları aynı mı, birlikte keşfedelim.
Türkiye Türkçesi: *Bir elin nesi var, iki elin sesi var.*
Azerbaycan Türkçesi: *Tək əldən səs çıxmaz.*
Bu iki cümlede ortak olan fikir ne?
Gördüğünüz gibi, farklı ülkelerde yaşasak da ortak kültürümüz dilimize yansımaya devam ediyor.

- Ardından öğrencilerin kendi hayatlarında duydukları veya kullandıkları deyimlere geçiş yapabilirsiniz: "Çevrenizde en çok kullanılan deyim hangisi? Çok sevdiğinizde 'etekleriniz zil çalıyor mu' yoksa 'havalara mı uçuyorsunuz'? Anne ve babanızın 'gözüne girmek' için neler yaparsınız? Kullandığımız bu ilginç kalıpların genel adına ne diyoruz?"
- Sonrasında materyal fabrikasında bulabileceğiniz etkinlikleri yapabilirsiniz:

- Etkinlikleri tamamladıktan sonra öğrencilerinize şöyle diyebilirsiniz: "Şimdi dersimizin sonuna geldik. Bugün öğrendiğiniz deyimleri hatırlayalım. Her biriniz öğrendiğiniz veya hayatınızda kullanabileceğinizi düşündüğünüz bir deyim seçin ve onu **emojilerle anlatın**. Örneğin; 'Ağzı kulaklarında' deyimini için ağız ve kulak emoji'si çizin. Diğer arkadaşlarınız **emojiyle hangi deyim anlattığınızı tahmin edecek**. Tahminler yapıldıktan sonra hep birlikte deyim anlamını da bulacağız."

11-16 Yaş Anlar,
Konuşur ve Yazar

- Selamlaşma
- Geçtiğimiz hafta Türk dünyası için çok özel bir hafta yaşandı. Bu hafta **Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası**ydı. Ayrıca 21 Mart'ta **Nevruz** kutlandı. Nevruz, baharın gelişi ve yeni başlangıçların simgesidir. Türkiye'de ve Türk dünyasının birçok ülkesinde insanlar Nevruz'u çeşitli geleneklerle kutlar. Bu hafta Türk kültürünü, dilimizi ve bizi bir

araya getiren değerleri hatırladığımız bir haftadır. Nevruz sadece baharın gelişi değil, aynı zamanda Türk dünyasında insanların ortak değerlerini hatırladığı özel bir zamandır. Peki sizce sadece bayramlarımız mı ortak? Dilimizde de bazı ortaklıklar olabilir mi? Şimdi size Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesinden iki farklı söz söyleyeceğim. Bakalım anlamları aynı mı, birlikte keşfedelim.

Türkiye Türkçesi: *Bir elin nesi var, iki elin sesi var.*

Azerbaycan Türkçesi: *Tək əldən səs çıxmaz.*

Bu iki cümlede ortak olan fikir ne?

Gördüğünüz gibi, farklı ülkelerde yaşasak da ortak kültürümüz dilimize yansımaya devam ediyor.

- Ardından öğrencilerin kendi hayatlarında duydukları veya kullandıkları deyimlere geçiş yapabilirsiniz: "Çevrenizde en çok kullanılan deyim hangisi? Çok sevdiğinizde 'etekleriniz zil çalıyor mu' yoksa 'havalara mı uçuyorsunuz'? Anne ve babanızın 'gözüne girmek' için neler yaparsınız? Kullandığımız bu ilginç kalıpların genel adına ne diyoruz?"
- Sonrasında materyal fabrikasında bulabileceğiniz şu etkinlikleri yapabilirsiniz:

- Etkinlikleri tamamladıktan sonra öğrencilerinize şöyle diyebilirsiniz: "Şimdi dersimizin sonuna geldik. Bugün öğrendiğiniz deyimleri hatırlayalım. Her biriniz öğrendiğiniz veya hayatınızda kullanabileceğinizi düşündüğünüz bir deyim seçin ve onu **emojilerle anlatın**. Örneğin; 'Ağzı kulaklarında' deyimini için ağız ve kulak emoji'si çizin. Diğer arkadaşlarınızın **emojiyle hangi deyim anlattığınızı tahmin edecek**. Tahminler yapıldıktan sonra hep birlikte deyim anlamını da bulacağız."